

Debatt

Et mindretallets tyranni?

Jonas Leversen
psykologspesialist, Diakonhjemmet sykehus

En prosent av Psykologforeningens medlemmer skal i november stake ut Psykologforeningens kurs. Er du representert?

Det var ganske tilfeldig at jeg deltok på mitt første landsmøte i Psykologforeningen. I 2010 sendte lokalavdelingen i Østfold ut en felles-mail om at de manglet en delegat. Selv om jeg var relativt nyutdannet psykolog, svarte jeg. Senere samme år satt jeg i landsmøtesalen, relativt uvitende om den makten som ligger i å skulle representere og fatte beslutninger på vegne av psykologstanden.

Etter å ha deltatt på flere landsmøter har jeg tenkt mer på hva representasjon faktisk betyr, både når det kommer til hvem og hva som skal representeres. For på landsmøtet fattes vedtak av stor betydning for oss alle, enten vi jobber i kommunen, privat eller i psykisk helsevern. Landsmøtet staker ut kursen for foreningens framtid, og kampen om presidentvervet avgjøres.

Enkelt sagt er landsmøtet psykologenes storting. Det er her foreningens politikk fattes, og det er denne sentralstyret, presidenten og sekretariatet senere skal effektivere. Ideelt sett burde derfor samtlige medlemmer og interesser være representert.

Nå står vi imidlertid overfor en situasjon der foreningen bør lytte til stemmene fra ansatte i psykisk helsevern

Landsmøtet – et representativt demokrati?

Prinsippet om demokratisk representasjon er da også omfattet i Psykologforeningens lover, der det heter at «landsmøtet er en representativ forsamling». Her er det nok geografisk representasjon det vises til, da det videre presiseres at antall delegater på landsmøtet bestemmes av hvor mange medlemmer det er i det enkelte fylke.

Men slik Stortingets sammensetning bestemmes ut fra både geografisk og partipolitisk representasjon, slik burde også landsmøtet i foreningen reflektere mangfoldet i medlemsmassen. Dette fordi vi er en fagforening som skal «ivareta medlemmenes faglige og økonomiske interesser når det gjelder deres arbeid som psykologer» (paragraf 1, punkt 1 i våre lover). Ideelt sett må da delegatsammensetningen gjenspeile hvor brorparten av landets psykologer jobber.

Hvem er delegatene på landsmøtet?

Landsmøtets 100 delegater velges i møter arrangert av de respektive lokalavdelingene. I en representativ forsamling som hensyntar arbeidssted, ville 60 delegater ha jobbet i psykisk helsevern, mens de resterende 40 delegatene ville kommet fra blant annet kommunen, det private, forskningsinstitusjoner og staten. Slik var det imidlertid ikke på forrige landsmøte, der ansatte i psykisk helsevern derimot var sterkt underrepresentert, mens ansatte i kommunen var sterkt overrepresentert. Minoriteten var i majoritet.

I minoritetens makt

Engasjement er ikke jevnt fordelt, verken i befolkningen eller en forening som vår, og det er gjerne tilfeldigheter som avgjør hvem som reiser av gårde for å stake ut foreningens fremtid. Videre er nok engasjementet sterkere for områder med nybrottsarbeid – slik som psykologer i kommunen – enn for klassiske psykologoppgaver i spesialisthelsetjenesten. Dette er naturlig, og arbeidet for å få lovfestet psykolog i kommunen, samt sikre gode rammebetingelser for disse, har vært viktig de siste årene.

Nå står vi imidlertid overfor en situasjon der foreningen bør lytte til stemmene fra ansatte i psykisk helsevern. Flere medlemmer har meldt fra om kritikkverdige forhold, og at tjenesten bygges ned. Dersom flertallet av delegatene på landsmøtet ikke har følt denne nedbyggingen på kroppen, blir det vanskelig å finne løsninger på problemene. Det er som kjent vanskelig å gi god behandling før man har kartlagt problemet.

Befolkningens helse – og våre arbeidsvilkår

Jeg anmoder derfor alle foreningens medlemmer om å engasjere seg i hvem som velges som delegater til landsmøtet i november. Situasjonen i psykisk helsevern beskrives av mange som prekær, og valgene foreningen må gjøre på dette feltet, krever en økt representasjon fra denne delen av psykologstanden. Dette er viktig også for at satsingen på kommunepsykologer skal lykkes. For uten et godt fungerende psykisk helsevern lykkes vi heller ikke med forebygging; da blir kommunepsykologene sittende med oppgaver og pasienter som tar ressurser bort fra det viktige forebyggingsarbeidet.

Derfor bør medlemmer som ikke jobber i kommunen, kjenne sin besøkelsestid på årets landsmøte. Spør ditt lokallag om når det skal holdes valg av delegater. Møt opp og stem – eller meld deg selv som kandidat! Vi berøres alle av vedtakene som fattes på landsmøtet. Derfor bør hele medlemsmassen være representert i vår øverste demokratiske forsamling.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 9, 2019, side 688-689